

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 205/10
06.07.2010. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Соње Бркић и Миломира Николића, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Д.П. из Н.П., чији је пуномоћник А.М., адвокат из Београда, против туженог Јавно предузеће ПТТ Саобраћаја С. РЈ Поштанског саобраћаја СМ, ЈПМ Н.П., ради поништаја решења о престанку радног односа и отказа уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Окружног суда у Сремској Митровици Гж. број 1511/08 од 04.09.2008. године, у седници већа одржаној 06. јула 2010. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Окружног суда у Сремској Митровици Гж. број 1511/08 од 04.09.2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Старој Пазови П-1. број 96/06 од 25.02.2008. године у ставу 1 изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи решење туженог о престанку радног односа и отказ уговора о раду број ... од 21.02.2002. године и Анекса број 1 Уговора о раду број број ... од 01.12.2005. године, које је донето 19.05.2006. године и којим је тражио да се тужени обавезе да тужиоца одмах врати на рад на радно место техничара за шалтерске послове или на друго радно место за које се захтева иста врста и степен стручне спреме. У ставу 2 изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Окружног суда у Сремској Митровици Гж. број 1511/08 од 04.09.2008. године жалба тужиоца одбијена је као неоснована и потврђена наведена пресуда Општинског суда у Старој Пазови.

Против другостепене пресуде тужилац је благовремено преко пуномоћника изјавио ревизију, побијајући је због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Одговор на ревизију поднео је тужени и предложио да се ревизија тужиоца одбије као неоснована.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу одредбе члана 399. Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС" бр. 125/04) које се примењују на основу члана 55. став 2. Закона о изменама и допунама ЗПП ("Сл. гласник РС" бр. 111/09), будући да је ревизија против наведене нижестепене одлуке изјављена пре 29.12.2009. године, па је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Ревизијом се неосновано указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 361. став 1. у вези члана 382. став 1. и став 2. ЗПП, будући да побијана пресуда садржи разлоге о свим одлучним жалбеним наводима. Стога су неосновани и наводи ревизије о учињеној битној повреди одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на пословима техничара за шалтерске послове, а последњих година на шалтеру „Р“ где се врши пријем свих врсти пошиљки, вредносних писама, пакета и др. Тужилац је дуже време један део свог посла обављао на непрофесионалан начин, односно није водио рачуна о томе да отисак жига на пошиљкама буде потпуно видљив, па је исписивао вињете руком, што је било забрањено расписима туженог од 17.08.1999. године и 11.08.2004. године. Тужилац у таквим случајевима није вршио сторнирање трансакције у књигу „Сторно“, него је вршио ручно писање на поштанској налепници, а због наведених пропуста тужиоцу је умањена зарада у висини од 20% за март месец 2006. године. У исто време корисник поштанске услуге Ј.В. је дана

08.03.2006. године извршио притужбу на рад тужиоца управнику, наводећи да му је од стране тужиоца наплаћена већа поштарина, о чему је управник обавестио шефа службе у С.М., по чијем налогу су од 09.03.2006. године инструктори вршили контролу рада тужиоца и утврдили неправилности у раду тужиоца. Инструктори су поново дошли у контролу дана 23.03.2006. године и о резултатима контроле дана 30.03.2006. године доставили су извештај о раду тужиоца, по којем је тужилац у периоду од 09.03. до 23.03.2006. године приликом пријема за пренос међународних препоручених пошиљки, вредносних пошиљки и препоручених пошиљки погрешно обрачунавао и од корисника ПТТ услуга наплаћивао веће износе поштарине од оних прописаних ценовницима поштанских услуга у унутрашњем и међународном саобраћају, тако што је обрачунавао и наплаћивао посебне услуге које корисници нису тражили, а више наплаћене износе задржавао за себе, чиме је непрописно и несавесно извршавао радне обавезе наносећи тако штету како корисницима услуга тако и послодавцу, стим што је лепо мање поштанских марки и на тај начин смањивао своје задужење у благајни платног промета, а разлику у новцу присвајао за себе и тако за укупно шеснаест пошиљки присвојио износ од 1.442,50 динара. Тужени је упозорио тужиоца да су се стекли услови за отказ уговора о раду, те је о истом тражио мишљење Синдиката. Услед наведених пропуста тужени је 19.05.2006. године донео решење број ... којим престаје радни однос тужиоцу и истом се отказује уговор о раду број ... од 21.02.2002. године и Анекс број 1 Уговора о раду број ... од 01.11.2005. године, а из разлога што је тужилац радећи на наведени начин извршио повреде радних обавеза из члана 92Б. Колективног уговора за Јавно предузеће ПТТ Саобраћаја С.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да је тужилац учинио повреде радне обавезе из члана 92Б. Колективног уговора туженог и то из тачке 1 (непрописно и несавесно извршавање радних обавеза), тачке 12 (преправљање службених докумената у циљу прибављања материјалне користи) и тачке 13 (непредржавање прописане технологије рада приликом извршавања радних обавеза, којима се наноси штета трећим лицима). Стога су правилном применом цитиране одредбе Колективног уговора и одредбе члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду, тужбени захтев тужиоца одбили, а за свој правни став дали су ваљане разлоге, којима се наводима ревизије не доводе у сумњу, будући да се ревизијом углавном оспорава утврђено чињенично стање, а због чега се ревизија у смислу члана 398. став 2. ЗПП, не може изјавити.

Неосновани су и наводи ревизије да је тужилац за своје пропусте у раду санкционисан два пута од стране туженог, односно решењем о умањењу зараде од 20% и решењем којим му отказан уговор о раду.

Одредбом члана 105. став 1. Закона о раду прописано је да зарада из члана 104. став 1. овог Закона, састоји се од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и сл.) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду.

Зарада је право које се стиче и остварује радом, применом принципа – за исти рад иста зарада код истог послодавца. Зарада за обављени рад и време проведено на раду одговара оваквом појму зараде. Зарада по основу доприноса пословном успеху послодавца (награде, бонус, премије, стимулације и разни облици „13 плате“), одговара наведеном појму зараде, ако се везује за радни учинак, стваралаштво у раду, резултате рада и друге локалне показатеље успешности рада.

Одредбом члана 106. Закона о раду прописано је да се зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји од основне зараде, дела зараде за рад и учинак и увећане зараде. Одредбом члана 107. истог Закона у ставу 1. прописано је да се основна зарада одређује на основу услова, утврђених Правилником, потребних за рад на пословима за које је запослени закључио уговор о раду и времена проведеног на раду, а у ставу 2. прописано је да се радни учинак одређује на основу квалитета и обима обављеног посла, као и односа запосленог према радним обавезама. У ставу 3. наведене законске одредбе прописано да се општим актом утврђују елементи за обрачун и исплату основне зараде и зараде по основу радног учинка из става 1. и 2. овог члана.

Сагласно цитираним законским одредбама, основна зарада утврђује се на основу услова и времена рада. Услови рада утврђују се Правилником о организацији и систематизацији послова из члана 24. овог Закона, а тичу се послова за које запослени засновано радни однос по уговору о раду. То су: степен стручне спреме, радна способност, радно искуство и други посебни услови за рад на пословима који су запосленом поверени. Време рада се утврђује распоредом радног време у смислу члана 55. овог Закона, а тиче се пуног, односно непуног радног времена. Пуно радно време омогућује пуну зараду. С њим је изједначено скраћено радно време. Непуно радно време омогућује сразмерно смањену зараду. Међутим, зарада се не остварује на основу утврђеног, него оствареног, реализованог радног времена, односно на основу времена стварно проведеног на раду. Ако је запослени био на раду пола радног времена, његова зарада ће бити 50% мања од оне која је утврђена за пуно радно време, без обзира на то што је он у радном односу с пуним радним временом. Зарада се остварује по основу рада, а не радног односа. Ту важи правило: колико рада толико и зараде. С обзиром на то, основна зарада се одређује према часовима извршеног, а не пројектованог рада, односно према часовима проведеним на раду, који се евидентирају свакодневно. Основна зарада (заједно са зарадом по основу радног учинка), учествује у укупној заради за обављани рад и време проведено на раду, а представља и основицу за утврђивање

увећане зараде и зараде приправника.

Према ставу 2. одредбе члана 107. Закона о раду, радни учинак одређује се на основу квалитета и обима обављаног посла, као и односа запосленог према радним обавезама. Квалитет се утврђује на основу мерила за каквоћу, која се утврђују зависно од природе посла, али и од степена искоришћености средстава рада, уштеда, шкарта и других параметара. Обим се утврђује на основу мерила за количину обављеног посла, која се зависно од карактера рада, изражава бројем, дужином, тежином, величином, енергијом или на који други начин. Однос према радним обавезама утврђује се на основу мерила за дисциплину рада, које се тичу организације рада и пословања, режима заштите на раду, залагања, поштовања рокова, уредног долажења на рад, сарадње, комуникације и спремности да се помогне и сл. Она се обично исказује описном оценом. Када се мерила квалитета, обима и односа према раду удруже, добија се део зараде за радни учинак, односно зарада по основу радног учинка.

Према ставу 3. одредбе члана 107. Закона о раду, елементи за обрачун и исплату основне зараде и зараде по основу радног учинка из става 1. и 2. овог члана, утврђују се општим актом. Под општим актом подразумевају се Колективни уговор и Правилник о раду (који се доноси када не постоје услови за закључење Колективног уговора код послодавца). Један од ова два акта најдиректније утиче на обликовање елемената за утврђивање основне зараде и зараде по основу радног учинка. Елементи основне зараде и елементи зараде за радни учинак се обликују установљавањем мерила за њихово вредновање, на основу којих се из месеца у месец врши обрачун и исплата зараде.

Пре доношења решења о умањењу зараде туженом од 20%, сагласно цитираним одредбама Закона о раду претходила је оцена рада запослених код туженог по основу обима и квалитета од 03.04.2006. године, а предмет оцене је било извршавање радних обавеза не само тужиоца, већ више лица запослених код туженог. Будући да тужилац у спорном периоду није обављао послове у складу са расписима туженог од 17.08.1999. године и 11.08.2004. године, већ је исте обављао непрописно и несавесно па самим тим и неквалитетно, то му је зарада за месец март 2006. године у складу са одредбом члана 107. став 2. Закона о раду умањена за 20%, а у складу са квалитетом и обимом обављеног посла, као и његовим односом према радним обавезама. Тужиоцу зарада није умањена због учињене повреде радне обавезе, већ из напред наведених разлога. Због повреде радне обавезе донето је решење о престанку радног односа тужиоца и отказу Уговора о раду, те су неосновани наводи ревизије да је тужилац за своје пропусте у раду санкциониран два пута од стране туженог.

Са изложеног, а на основу члана 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

Снежана Андрејевић, с.р.